10e JAARGANG. №. 60.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT.

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya, per jaar ... ƒ 18.—
„ Java buitenb. „ do. ... „ 20.—
„ Europa. „ do. ... „ 25.—

De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

WOENSDAG 12 MAART 1862.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letters betalen dubbeld,
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel

VERTREK DER LANDMAIL

In de maand Maart den 26sten.

ADVERTENTIEN.

BEKENDMAKING.

Met referte aan de bekendmaking van den algemeenen secretaris van 26 October 1861, voorkomende in de Javasche courant van 26 October 1861 no. 86, maakt de ondergeteekende op daartoe bekomen last, aan de ingezetenen van Nederlandsch-Indie bekend, dat door Z. H. den Onder-Koning van Egypte, de beschikking, waarbij het bureau der paspoorten te Alexandrie werd opgeheven, weder is ingetrokken, uithoofde van de moeijelijkheden, welke daaruit zijn voortgesproten. Dien ten gevolge zullen de vreemdelingen, per stoomboot vertrekkende, hun paspoort moeten afgeven aan het agentschap der stoomboot-maatschappij, die hetzelfde terug geeft aan den kapitein der vertrekkende boot.

Bij aankomst te Alexandrie, legt gezegde kapitein het paspoort over aan het bureau der paspoorten, hetwelk dat stuk onmiddelijk doet bezorgen aan dat consulaat-generaal, waartoe de houder van dien pas behoort.

BATAVIA, *De eerste Gouvernements Secretaris,*
den 28sten Februarij 1862. A. J. B. WATTENDORFF

Veiling van doorgekapt kopergeld.

De Resident van *Soerabaija* maakt bekend, dat op *Vrijdag den 14den Maart* 1862, bij 's lands pakhuizen te *Soerabaija* in het openbaar zullen worden verkocht **400.000 Amsterdamsche ponden doorgekapt kopergeld**, waarvan een monster bij gemelde pakhuizen ter bezigtiging ligt.

De verkoop zal geschieden op de voorwaarden bedoeld in de *Javasche Courant* van den 18 dezer No. 6.

SOERABAYA, NAMENS DEN RESIDENT
den 30 *Januarij* 1862. *De Adsistent-Resident voor de Comptabiliteit,*
(137) **W. HAPPE.**

Wordt bekend gemaakt, dat op Vrijdag den 14den Maart a. s. des morgens ten 10 ure, ten bureele van den Resident van Soerabaija,

EENE UITBESTEDING,

zal worden gehouden voor den overvoer van *Soerabaija* naar *Batavia, Samarang* en *Padang* van **vier** BARKASSEN met INVENTARIS.

De voorwaarden liggen voor belanghebbenden dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, ter inzage ten bureele voornoemd.

SOERABAYA, Namens den Resident,
1 *Maart* 1862. *De Assistent Resident,*
(390) **W. HAPPÉ.**

Wordt bekend gemaakt, dat op Zaturdag den 15den Maart 1862 des morgens ten 10 ure, ten bureele van den Resident van Soerabaija,

EENE UITBESTEDING,

zal worden gehouden voor den overvoer van **5113 stuks balken** van *Samarang* naar *Tjilatjap.*

De voorwaarden zijn voor belanghebbenden dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, ter inzage ten bureele voornoemd.

SOERABAIJA, *Namens den Resident*
den 21 Februarij 1862. *De Adsistent-Resident*
(354) **W. HAPPÉ.**

Wordt bekend gemaakt, dat op *Zaturdag den 15den dezer* des morgens ten 10 ure ten bureele van den Resident van Soerabaija eene

UITBESTEDING

zal worden gehouden voor overvoer van 1,000 tonnen **steenkolen** van *Soerabaija* naar *Amboina.*

De voorwaarden liggen voor belanghebbenden dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, ter inzage ten bureele voornoemd.

SOERABAYA, *Namens den Resident,*
den 7 Maart 1862. *De Assistent Resident,*
(426) **W. HAPPÉ.**

(*Voor het land.*) De Hoofd Ingenieur chef der 4de waterstaats afdeeling maakt bekend dat

op Zaturdag den 22sten Maart 1862.

des morgens ten 9 ure, ten zijnen kantore te *Soerabaya,* in het openbaar zal worden aanbesteed:

Het daarstellen van het terrein voor en het maken van eene nieuwe schietbaan met kogelvanger op het Marine Etablissement aldaar volgens bestek en voorwaarden liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

De Hoofd Ingenieur voornd.
(430) **T. J. G. BEIJERINCK.**

(*Voor het land.*) De Hoofd Ingenieur chef der 4de waterstaats afdeeling maakt bekend dat

op Zaturdag den 22sten Maart 1862,

des morgens ten 9 ure ten zijnen kantore te Soerabaija in het openbaar zal worden uitbesteed het bouwen van eene geldkamer voor den onder-kollecteur te Lamongan (Residentie Soerabaija.

Volgens bestek en voorwaarden liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

DE HOOFD INGENIEUR VOORNOEMD
(428). T. J. G. BEIJERINCK.

(*Voor het land.*) De Hoofd Ingenieur chef der 4de waterstaats afdeeling maakt bekend dat

op Zaturdag den 22sten Maart 1862,

des morgens ten 9 ure, ten zijnen kantore te Soerabaija in het openbaar zal worden aanbesteed:

het bouwen van eenen marmeren vloer in het Residentie huis SIMPANG te SOERABAYA volgens bestek en voorwaarden, liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

De Hoofd Ingenieur voornoemd
(429) **T. J. G. BEIJERINCK**

Op een' nader te bepalen dag.

zal ten burele van den directeur van de fabriek voor de Marine en het Stoomwezen

UITBESTEDING

gehouden worden van den opbouw van de JONGENSWEEZEN INRIGTING.

De betrekkelijke stukken liggen inmiddels ter inzage van belanghebbenden bij den ondergeteekende, alwaar tevens nadere informatiën zijn te bekomen.

De Secretaris van voornoemde Inrigting
H. W. KETJEN.

POST-KANTOOR.

Vrijdag den 14den Maart a. s.

des namiddags ten 2 ure,

zullen voor MAKASSER en MOLUKKES brieven pakketten worden gesloten.

SOERABAYA, *De Post-Kommies,*
den 11 *Maart* 1862. (442) **C. WELTER.**

Sub-kommissie van onderwijs.

Kommissarissen over de maand Maart.
M. VAN DEN ELZEN
en
H. L. RADEMAKER.

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOPING.

Op Donderdag den 13den Maart 1862.
Bij den luitenant kolonel CRENA in de stad van meubelaire goederen, wegens vertrek.

Op Vrijdag den 14den Maart 1862.
Bij 's lands algemeene Pakhuizen alhier van 400,000, ponden doorgeknipte koperen duiten. (412)

Op Maandag den 17den Maart 1862.
Bij den kapitein van THIEL, te Semoet van meubelaire goederen, wegens vertrek.

Op Dingsdag den 18den Maart 1862.
Bij den heer PELTZER, in de 2de Kalisosok, van meubelaire goederen, wegens vertrek.

Op Woensdag den 19den Maart 1862.
Bij de weeskamer alhier van onderscheidene sterfboedels.

Op Donderdag den 20sten Maart 1862.
Bij den heer KOK, te Kembang Jepoon, van diverse goederen.

Op Vrijdag den 21sten Maart 1862.
Bij den heer H. HALEWIJN, in de stad van diverse goederen. (439)

GEBOORTEN

Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER*, de echtgenoote van **H. G. BOUMEESTER.**

SOERABAIJA, 11 *Maart* 1862.
Eenige kennisgave. (444)

VENDUTIE WEGENS VERTREK

op Donderdag 13 Maart,

ten huize van den Hoog EdG. Heer

CRENA,

luitenant kolonel

Grisseesche weg,

DOOR

KARTHAUS & MELCHERS,

van eenen goed onderhouden **inboedel** bestaande uit:

Gepolitoerde BANKEN, STOELEN, TAFELS, KASTEN, WASCHTAFELS, SCHUTSELS, LEDIKANTEN, TAPIJTEN, VLOERMATTEN, KROONHANG- en TAFELLAMPEN, STOLPEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN.

Een VIS-à-VIS, deugdzame WAGENPAARDEN en TUIGEN, een goed gedresseerd overwalsch RIJPAARD, BLOEMEN in potten etc. (411)

DE REEDS VROEGER GEANNONCEERDE VERKOOP

DER

SUIKERFABRIEK RENDING

residentie JAPARA, afdeeling KOEDOES
is bepaald op

Zaturdag den 15den Maart 1862.

van het Vendudepartement te *Batavia.*

(359) **F. W. OVERBECK qq.**

Op Maandag den 24sten Maart,

des morgens ten *tien* ure,

zal in het vendulocaal

VAN

LE ROY & CO.

worden verkocht:

Een ERF met het daarop staande STEENEN HUIS en BIJGEBOUWEN nabij de Simpangsche poort Blok 2, wijk E bij de verponding geregistreerd sub Nummer 319.

Nadere informatien te bekomen bij
(116) **H. ROSEMEIER qq.**

HOUT-VENDUTIE.

OP EEN NADER TE BEPALEN DAG

zullen de ondergeteekenden op hunne stapelplaats nabij de *Passar Kapoetran* verkoopen,

Circa 2000 stuks Djatiehouten Balken

van alle dimensien.

Deze houtwerken liggen nabij de groote rivier en dus voor den afvoer zeer geschikt.

(441) **ZANTHUIS & CO.**

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN

VRACHT EN PASSAGE
naar
BATAVIA via CHERIBON,
wordt aangeboden per het stoomschip
Palembang Pakket,

Kapt. SCHEEL.

De dag van vertrek zal later bekend gemaakt worden.

De Agenten,
(438) MATHIEU EBBS RUIJS & CO.

HET STOOMSCHIP
BATAVIA,
Kapt. NIJE.

Vertrekt naar BATAVIA via SAMARANG op *Zaturdag den 15den Maart.*

Adres bij
(437) **W. CORES DE VRIES.**

HET STOOMSCHIP
MENADO,
Kapt. COUTERON.

Vertrekt naar de **Molukkes** via **Macassar**, **Timor Koepang** en **Dilly** op Zaturdag den 15 Maart.

Adres bij
(436) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP
OENARANG,

Kapitein S. van HULSTIJN.

Zal op den 17den dezer van hier naar SAMARANG en BATAVIA vertrekken, en zijne geregelde vaarten langs de Noordkust weder openen.

De Agenten,
(409) ADAM & CO.

VERTREK VAN SCHEPEN

Passage naar Nederland
Wordt aangeboden met het algemeen gunstig bekend en snelzeilend Campagne Barkschip
LANDBOUW,

Kapitein KLEIJNENBERG,
om tegen medio *April a. s.* van hier direct te vertrekken.
Er bevindt zich aan boord een geexamineerd Geneesheer.
Nadere informatiën te bekomen bij den Gezagvoerder in het **Marine Hôtel** of bij

De Agenten,
(443) FRASER EATON & CO.

Passage naar Nederland
Wordt aangeboden met het Nederl. schip
LOUISE,

Capt. P. BUIJS Jr.

Deze bodem heeft uitmuntende inrigtingen voor passagiers en voert een geëxamineerd Geneesheer.
Het vertrek zal van hier plaats hebben tegen het einde van *Maart.*
Nadere informatien te bekomen bij den gezagvoerder en bij

De Agenten,
B. KOPERSMIT & CO.
(371) *Batavia, Samarang, Soerabaija.*

Passage naar Nederland
wordt aangeboden met het snelzeilend en voor passagiers bijzonder ingerigt Nederlandsch schip
BATAVIA,
kapt. J. D. van Dolder,

om tegen het einde dezer maand van hier regtstreeks naar **Amsterdam** te vertrekken.

Dit schip beveelt zich bijzonder aan tot den overvoer van eene of twee familien. — Een bekwaam geneesheer bevindt zich aan boord.
Het plan van dezen bodem ligt ter bezigtiing ten kantore van de ondergeteekenden bij wien verdere informatien te bekomen zijn even als bij den Gezagvoerder in het MARINE HOTEL.

(440) **SCHIMMELPENNINCK & CO.**
Agenten.

Passage naar Amsterdam
wordt aangeboden met de Nederlandsche schepen
HENDRIKA,
Kapt. N. M. OUDSHOORN DE GROOT STIFFRIJ en
HERMAN,
Kapt. C. D. POPKEN,
beide voorzien van ruime en luchtige hutten en behoorlijk uitgerust voor den overvoer van passagiers.
Het vertrek zal in de tweede helft dezer maand plaats hebben direct van Soerabaija.
Nadere informatien zijn te bekomen bij de Gezagvoerders in het MARINE HOTEL en bij

De Agenten
(396) MC. LENNAN & CO.

Passage naar Nederland
Wordt aangeboden met het uitmuntend ingerigt Nederlandsch Campagne Fregatschip
LOEVESTEIN,
Kapt. J. TERGAST.
Varende een bekwaam geneesheer.
Het vertrek zal van hier plaats hebben tegen de tweede helft dezer maand.
Nadere informatien te bekomen bij

De Agenten,
(394) **FRASER EATON & CO.**

Passage aangeboden naar Nederland
per het Nederlandsche kampagne fregatschip
TELANAK,

gevoerd door **F. M. POPKEN.**

Het schip voert een geëxamineerd doctor, is zeer goed voor passagiers ingerigt en zal in de laatste helft van *Maart* de reis aanvaarden.

Informatien te *Batavia* bij G. BUIJN & CO
(303) en alhier bij MAC LENNAN & CO

VOOR VRACHT EN PASSAGE
NAAR
MACASSAR en MENADO,
wordt aangeboden het Nederl. schip
VESTA,

kapt. GERREBRANDS.
Zullende in den loop dezer maand vertrekken.
Voor nadere informatien gelieve men zich te vervoegen bij

de Agenten
(438) B. J. VAN ECK & CO.

Al degenen die iets te vorderen hebben van den ondergeteekende, worden verzocht daarvan ten spoedigste aangifte te doen.

(433) **W. W. COOK.**

J. H. TEN CATE,
beveelt zich bij voortduring aan tot het houden van
VENDUTIEN
voor Vertrekkende Personen.
(431)

UITVERKOOP
à Contant.

Met referte op onze vroeger gedetailleerde annonce No. 1 hebben wij nu de eer het geëerde publiek te verwittigen, dat, van heden af aan, al de inkoopen van *f* 25.— tot — *f* 99.— bedragende, met 2½ % en van *f* 100.— en daarenboven, met 5 % van de vorige prijzen zullen verminderd worden.

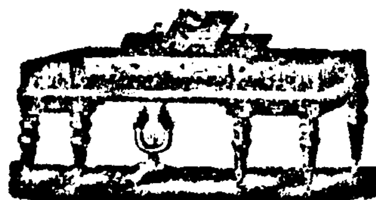
De toko is nog altijd ruim voorzien van heerlijke provisien en dranken.

SOERABAIJA, De STURLER & FAGNOTTI
10 *Maart* 1862. (432) *in Liquidatie.*

ETABLISSEMENT GROEDO.
Onze HOUTSTAPELPLAATS te GROEDO,
is van **HOUTWERKEN**, van alle dimensien ruim voorsien en kunnen orders ten spoedigste geëffectueerd worden.
Prijs der GEZAAGDE HOUTWERKEN
100 % *boven Tarief en* **minder**
naar gelang der dimensiën.

(1481) **ZANTHUIS & CO.**

J. J. UTZMANN
PIANO FABRIKANT.

Heeft de eer aan het Soerabaijasch publiek mede te deelen dat bij hem gelegenheid bestaat voor het STEMMEN VAN PIANOS bij abonnement.

Prijs per 3 maanden.................. *f* 21.—

PIANOS en ORGELS te koop.
(1857)

ATELIER.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten dat hij een atelier geopend heeft, en dat hij zich belast met het

Repareren van alle soort meubels,
Bekleeden van meubels in verschillende smaak,
Bekleeden en repareren van billard,
Neemt orders op vervaardiging van nieuwigheden,
en even als vroeger:
Met het repareren van pianos.

J. J. UTZMANN,
(2065) *Pianostemmer.*

LEES-BIBLIOTHEEK
VAN
Karel van Coevorden.

Deze **Lees-Inrigting** is door ontvangst uit EUROPA van de Nieuwst uitgekomen **Hollandsche en Fransche Werken**, thans wederom van eene uitgezochte Lectuur ruim voorzien. (399)

OP NIEUW ONTVANGEN
GOUD-LEDER
in groote en kleine vellen, bijzonder geschikt voor **Dames-Schoenen.**

(400) KAREL VAN COEVORDEN.

IN COMMISSIE ONTVANGEN.
FIJNE SIROPEN,
in kistjes van één dozijn. Prijs per kistje *f* 12.— Contant.

(365) **LE ROY & CO.**

In Commissie Ontvangen:
KLEINE JAPANSCHE PAIJONGS.
à *f* 1.— het stuk.
JAPANSCHE BEZEMS *f* 0.75 het stuk.
bij
VAN DEN MUYZENBERG,
(364) *Toko Boomstraat.*

IN COMMISSIE ONTVANGEN

Best Hollandsch Zeildoek

@ Contant ad ƒ 35.— per Rol.

(310) **LE ROY & CO.**

IN COMMISSIE ONTVANGEN,

Amerikaansche Klokken met Slagwerk.

@ Contant ad ƒ 20.—

(309) **LE ROY & CO.**

à CONTANT.

Versch wit Vogelzaad.

ad. ƒ 6.— per dozijn.

(182) **LE ROY & CO.**

LOGE DE VRIENDSCHAP.

Zaturdag 22 Maart 1862,

Algemeene ROUW-LOGE.

Namens den Regd. Meester

De Secretaris,

(427) MAC LENNAN.

Zitdagen der Spaarbank

in de maand Maart.

Dingsdag den 4den en 18den.

(389)

VERTREKKENDE PERSONEN.

W. W. COOK.

en

Echtgenoote. (434)

C. N. VAN LAWICK

EN

Echtgenoote. (435)

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.

Zijn een wonderbaar geneesmiddel voor open beenen en alle soorten van wonden. De groote verkoop van dit onschatbare middel in alle deelen der wereld is het meest overtuigende bewijs van hunne doelmatigheid bij: open beenen, oude wonden, zweren en huidziekten. Duizende menschen, die aan de vreeselijke ziekten leden, zijn genezen geworden door het gebruik van dezelve, nadat ieder ander middel te vergeefs was aangewend; en het is een onbetwistbaar feit, dat er zich geen geval kan voordoen hoe verwaarloosd of verouderd, hetwelk niet in korten tijd geheel zal genezen worden door dit wonderbare geneesmiddel; daarom moet degene, die door dergelijke ongemakken geplaagd wordt het dadelijk beproeven. (314)

IN DE FABRIEK VAN WAGENS EN MEUBELS

van

KESSLER & CO.

REISWAGENS.
VIS-à-VIS.
TENTWAGENS.
HANDCHAISEN met en zonder bok.
BENDIES.
Alle soorten van WAGENGARNITUUR.

zooals:

Zijden DAMASTEN.
LAKEN in diverse couleuren.
KWASTEN.
PASSEMENT en ARGEMENT.
Mechanieke GORDIJNEN.
Europ. KAPLEER.

VERLAKT LEDER, groote en kleine vellen.
MAROKIJN LEDER.
IMITATIE LEDER in diverse couleuren.
Geschilderd LINNEN.
Pleeten en Koperen LIJSTEN.
Id. HANDVATSELS.

verder:

YZEREN LEDIKANTEN met toebehooren.
KLEEDERKASTEN in diverse grootte.
BOEKEN-KASTEN id. id.

DISPENS-KASTEN met ijzergaas of rotting.
SPIEGELKASTEN volgens laatste EUROP. modellen.
ÉTAGÈRES id. id. id.
TOILETSPIEGELS.
BANKEN in diverse soorten.
STOELEN id. id.
TAFELS in diverse grootte en vorm met en zonder marmer.
SCHRIJFTAFELS.
WASCHTAFELS met en zonder marmer.
BUFFETTEN. id. id. id.
BADKUIPEN.

Bestellingen en reparatien worden in den kortst mogelijken tijd afgewerkt. (419)

NEDERLANDSCH INDIE.

Soerabaya den 12den Maart 1862.

Telegram.

JAVASCHE COURANT

van heden den 12den Maart 1862.

BENOEMD:

Tot advokaat en procureur bij den raad van Justitie te Soerabaija, de advokaat Mr. A. Vinju.

VERLEEND EEN TWEEJARIG VERLOF NAAR NEDERLAND WEGENS ZIEKTE:

Aan den pastoor J. P. W. Sanders.
Aan den ingenieur der derde klasse bij het Mijnwezen J. P. Schlosser,
Aan den hoofdkommies bij de directie der middelen en domeinen J. P. D. de Bruijn, en
Aan den tweeden kommies bij de Algemeene Rekenkamer..... Guise.

Opgave van de politie

Omtrent personen wier passen voor aankomst of vertrek zijn gevisoerd geworden.

12 Maart.

voor Aankomst.

G. E. Stecher, van Sidho-ardjo.

voor Vertrek.

G. E. Stecher, J. A. M. Alexander en J. Davids, naar Kedirie.

VERGAAN VAN EEN SCHIP.

De Nederlandsche driematschoener *Valparaiso*, kapitein Kok, welke den 31 Januarij jl. van Saigon is vertrokken met eene lading rijst en 13 Chinesche passagiers, bestemd naar Macao, heeft den 6 Februarij jl. des avonds ten 10 ure 10' gestooten op een blinde klip, welke niet op de kaarten is aangewezen; de peilingen waren: punt Kega N. O. 1/4 N., Kaap Tiwa W. 3/4 Z. en punt Baken N. bij W. 1/2 W., op 10°20' Noorder breedte en 107°38' Oosterlengte; volgens de Chronometer 107°40' lengte.

Het schip maakte veel water en des morgens ten 5 ure peilde men 9 voeten water in het schip niettegenstaande de pompen aanhoudend aan den gang waren gehouden. De groote boot werd alsnu uitgezet doch door de hevige branding tegen het schip stuk geslagen. Bij het uitbrengen der kleine boot werd deze een gat gestooten in het zijboord, hetwelk men echter gelukkig wist te stoppen. Ten 6 ure 30' was het water tot elf voeten in het schip gestegen; de equipage sprong alsnu in de boot, welke daardoor zoo gevuld werd dat de Chinezen aan boord moesten blijven. Ten twee uren in den namiddag van den 7 lag het dek van het schip gelijk met het watervlak zoodat de golven er over heen spoelden. De boot hield koers op kaap St. James en kwam ten negen uren bij het wachtschip *Didon*. Met eene der booten van het wachtschip keerde de kapitein Kok vergezeld van zijnen tweeden stuurman onmiddellijk naar het gestrande schip terug; twee dagen en twee nachten bleven zij rondkruisen doch van het wrak was niets meer te bespeuren. Zij keerden dus weder naar het wachtschip terug.

De kapitein Kok en zijne equipage kwamen den 19 Februarij met den stoomer *Formosa* van Saigon te Singapore aan.

Wij vernemen dat de stoomer *Rhin* in de Saigon-rivier gepraaid heeft het Engelsche oorlogsstoomschip *Monge*, van boord waarvan zich bevonden de kapitein en de equipage (allen Europeanen) van de Nederlandsche driemastschoener *Valparaiso* welke in de nabijheid van kaap Rivan op de kust van Cochin-China vergaan is. De Chinesche passagiers zijn allen verdronken, en het schip met de lading zijn geheel verloren. (*Straits Times.*)

ALGEMEEN OVERZIGT

van den specialen correspondent van den Oostpost.

BINNENLAND.

's Gravenhage, 24/25 Januarij.

POLITIEK OVERZIGT.

Ook ditmaal moet ik mij schier uitsluitend bepalen tot het hoofdonderwerp van den dag, de ministeriële Crisis. Sedert 1848 heeft Nederland, uit dat oogpunt beschouwd, zelden een belangrijker tijdperk beleefd. Niet dat wij niet gedurende dien tijd allerlei formatiën van Ministeriën hebben genad; niet dat ook in die tusschenruimte geen hartstogtelijke strijd gevoerd is tusschen het liberalisme en al de nuances van het conservatisme of der reactie, maar nooit had de ministeriële crisis, en veel meer nog hare oplossing die beteekenis welke zij thans heeft.

In 1848 was van zelve het Ministerie aangewezen dat het roer van staat in handen moest hebben. De mannen der Grondwetsherziening, de liberale oppositie, moest toen Regering worden. De taak om onze nieuwe staats-instellingen in het leven te roepen kon niet in handen gegeven worden aan de zoodanigen, die zich met hand en tand tegen eene vernieuwde, liberale Grondwet, hadden gekant. Wel is waar beging men toen de feil om den hoofdvertegenwoordiger van het liberalisme, den man, die onze gansche staatshervorming had voorbereid en in geschrift gebragt, *uitlesluiten* van de Regering; maar dit duurde slechts kort; en in November 1849 trad hij aan het hoofd van het bewind. De omstandigheden waaronder hij na de vaststelling der meest belangrijke organieke wetten, in 1853 is afgetreden, zijn genoegzaam bekend. Het was de *politieke* reactie die de godsdienstige hartstogten des volks misbruikte om een liberaal kabinet ten val te brengen. Sedert dit gelukt is, hebben wij allerlei soort en kleur van regeringen gehad, maar de zaken des lands leden er onder en de koloniale reactie maakte van die *stelselloosheid* gebruik om hare persoonlijke belangen te bevorderen. Ministerie op Ministerie zakte in een, en het laatste, dat zelfs voor het meerendeel uit liberale mannen was zamengesteld kon *nog geen jaar* staande blijven. Het had zich, ja cordaat geschaard aan de zijde van den heer Loudon wat de *Koloniale* politiek betrof, maar het ministerie mistte de kracht, de leiding en de parlementaire meerderheid. Er werd niet *geregereerd*, maar geadministreerd, en men lag ook onder den druk van de vele fouten der verongelukte vroegere kabinetten.

Onder deze omstandigheden vertoonde zich de crisis bij de behandeling der begrootingswetten. Ik heb u daarover in mijn vorigen breedvoerig onderhouden. Genoeg, nadat men beproefd had om het gestrandde wrak wat op te lappen, scheen het bestemd om reddeloos te zinken. Al de Ministers boden hun ontslag aan, en van dat oogenblik dagteekende de koortsachtige spanning die eindigen zal (misschien binnen een paar dagen) met de gelukkige oplossing in een *liberaal* Ministerie voor Nederland en voor Indië, met inachtneming evenwel van *verschil* van toestand en behoeften; *maar*, niet meer *alléén behoudend* voor Indie en *enkel liberaal* voor Nederland. Gedurende vele dagen werden allerlei combinatien beproefd en allerlei afgetreden Ministers gepolst, maar niemand wenschte de taak om een Ministerie te formeren te aanvaarden, of niemand kon eene formatie *tot stand brengen*, die kans had op de ondersteuning van de meerderheid der volksvertegenwoordiging. Wanneer men de bladen der reactie inziet, dan eerst zal men beseffen hoe zij toch alles aanwendde om een *Conservatief* of des noods een *gemengd* Ministerie te erlangen en vooral om het bestuur van de koloniën toch maar weder in handen van de partij des heeren Rochussen te doen overgaan.

Aan laster en achterklap tegen de liberalen ontbrak het als naar gewoonte *niet*, en het orgaan der oudgasten het *Nieuwe Dagblad* van 's Hage, putte zijn scheldwoordenboek uit tegen alles en ieder wat liberale antecedenten had, terwijl de liberale partij, kalm maar logisch, aantoonde dat eindelijk, na al de mislukte kabinetten sedert 1853, na al de onmagt en feilen van de ministeriën van fusie en confusie, een zuiver liberal kabinet met Thorbecke aan het hoofd, de eenig mogelijke, althans in 's lands belang, de meest wenschelijke oplossing der crisis moest zijn. Maar dat kon immers niet, redeneerde de tegen partij, rakelde de oude geschillen weder op, wees op zekere antipathie welke bij Z. M. tegen dien staatsman zou bestaan, of wakkerde zoo mogelijk antipathie op door middel van hem de onzinnigste en gevaarlijkste theoriën toe te schrijven. In één woord, in de oogen van die verblinde partijlieden, zou een liberaal gouvernement vooral met Thorbecke aan het hoofd, het vaderland op den rand des afgronds brengen.

Maar ziet, daar verspreidt zich heden voor 8 dagen 's avonds de tijding dat het Z. M. behaagd had den heer Thorbecke Zaturdag den 17den tot een gehoor uittenoodigen en dat die staatsman geruimen tijd met den koning had geconfereerd. Was hij belast met de vorming van een Kabinet? Niemand wist het ware, maar het feit was van uiterst gewigtig belang. Willem III had Thorbecke uigenoodigd om de belangen des Vaderlands, in deze critieke omstandigheden te behartigen.

Dat de heer Thorbecke bepaald belast zou zijn geweest met de zamenstelling van een nieuw Ministerie, werd beweerd, maar bewijfeld. Allerlei geruchten wisselden zich in die dagen af. Maar één hoofdpunt beheerschte alles. Wie zou in het kabinet Thorbecke Minister van koloniën zijn. De liberale partij had onverholen hare sympathie voor den heer Loudon telkens verklaard. De oudgasten hadden juist daarom (maar toch ook om *andere* redenen) den heer Loudon bestreden en verguisd.

De geslagen partij viel den heer Loudon met alle oneerlijke wapenen aan. De last van den heer Thorbecke was aanvankelijk, zijn wij wèl geinformeerd en wij hebben reden daarvoor in te staan, om zijne medewerking te verleenen tot zamenstelling van een geheel nieuw, zelfstandig ministerie in overleg met den heer Loudon. Maar nu bleek of liever, het was bekend, dat er een groot punt van verschil, bestond tusschen de heeren Thorbecke en Loudon, de quaestie over de al of niet vaststelling der koloniale begrooting *bij de wet.* Gij ziet dat de koloniale belangen, hoe langer zoo meer, invloed beginnen uitteoefenen op de leiding en vorming onzer Regering. Uit goede bron kan ik u mededeelen, dat het onderhoud met den heer Loudon op nieuw getoond heeft het loyale karakter van dien staatsman dien de reactionaire lasteraars als een jeugdig, onervaren kweekeling heeft willen afschetsen, omdat hij aan het favoritisme en het eigenbelang van de bekende mannen die Indie als hun eigendom beschouwen geen voedsel wilde geven of er zich aan medepligtig wilde maken.

De heer Loudon bleef als zijne overtuiging vasthouden dat hij ook ingevolge zijne vroegere belofte, geene voordragt van comptabiliteitswet zou doen waarbij het beginsel was opgenomen van vaststelling der koloniale begrooting *bij de wet.* De heer Rochussen mogt zoodanige voordragt gedaan hebben en *nu* aangebeden worden als *behoudsman*, hij bleef zijne overtuiging gestand en kon niet in een Ministerie optreden, waarvan het hoofd, zich uitdrukkelijk voor zoodanige *wettelijke* vaststelling der koloniale begrooting had verklaard. Evenzeer als hij de overtuiging van den heer Thorbecke eerbiedigde, vertrouwde hij ook dat anderzijds zijne overtuiging zou worden geëerbiedigd.

De quaestie zelve daargelaten, moet men erkennen en dat doet ieder, dat is de handeling van een eerlijk, loijaal man, eene handeling, waaraan wij in den laatsten tijd, toen het ieder die maar gevraagd was, om eene portefeuille te doen was, geheel ontwend waren. De heer Thorbecke, die evenmin zijn principe wenschte op te geven moest nu wel verslag aan Z. M. van zijne bemoeijing overbrengen en dit geschiedde gisteren (Vrijdag) morgen ten 10 ure.

In een langdurig onderhoud met Z. M. gaf hij rekenschap van de vervulling der hem opgedragen taak en van zijn leedwezen dat hij het met den heer Loudon op één voornaam punt niet had kunnen eens worden. Men zegt mij dat zelfs de poging van den heer Thorbecke om den heer Loudon te bewegen zich voor de portefeuille van Buitenlandsche zaken beschikbaar te stellen niet is mogen gelukken. De koning heeft toen, (en dit is nu de oplossing der ministeriele crisis) den heer Thorbecke formeel belast met de zamenstelling van een nieuw kabinet.

Dit geschiedde gisteren morgen. Het is natuurlijk niet te verwachten dat in eenen dag dat alles zijn beslag kan erlangen. Maar dit neemt niet weg, dat in verband met de conferentien, reeds in de afgeloopen welk gehouden, de zamenstelling van het ministerie vrij zeker schijnt. Alleen omtrent het Departement van kolonien, heerscht nog eenige onzekerheid, omdat de heer Duijmaer van Twist nog aarzelt de portefeuille te aanvaarden, om welke redenen, kan men niet gisse

sen. Ik geloof kortheids halve het beste te doen met hier in te lasschen het berigt dat heden aan de dagbladen is verzonden omtrent de vermoedelijke zamenstelling van het nieuwe kabinet. Daar kan welligt eenige verandering in komen maar in de hoofdzaak is het juist. Alleen ontbreekt het *positieve* berigt *wie* Minister van kolonien zal zijn. Maar de post vertrekt. Ik kan niet langer ophouden. De heer van Heukelom, lid der Tweede kamer, afgevaardigde uit Amsterdam wordt genoemd maar het is nog niet uitgemaakt dat de oud-Gouverneur-Generaal van Twist volharden zal in zijne weigering.

Zie hier de zoo even aangeduide allerlaatste berigten die eerst *na het vertrek der mail*, in de dagbladen kunnen opgenomen zijn:

Zij komen hierop neder: dat de heer *Thorbecke* bepaald deel zal uitmaken van het Ministerie, tot welks zamenstelling Z. M. de koning hem gisteren de formele opdragt heeft verstrekt. Hij zou zich even als vroeger belasten met de portefeuille van Binnenlandsche zaken. Dat Departement zou evenwel naar men wil gesplitst worden in twee deelen, het eene het Binnenlandsch Bestuur enz. en het andere de openbare werken omvattende. Daarentegen zouden de afzonderlijke Departementen van Eeredienst als zoodanig worden opgeheven en ingedeeld bij andere ministeriën. Bepaald kan ook gemeld worden dat de baron *Huijssen van Kattendijke*, Minister van Marine, door den heer *Thorbecke* is uitgenoodigd om deel uit te maken van een nieuw ministerie. Dezelfde uitnoodiging is ook gedaan aan den Generaal Majoor *Knoop*, voor de portefeuille van oorlog. Nog worden met vrij groote mate van zekerheid de volgende heeren genoemd, als deel zullende uitmaken van het nieuwe kabinet, en wel de heer *Meeussen*, lid van de Tweede kamer, Justitie; de heer *Bets*, finantien; de baron *Stratenus*, onze gezant te Hanover, Buitenlandsche zaken. De heer *Duijmaer van Twist* zou naar men verneemt, nog aarzelen de portefeuille van koloniën te aanvaarden, en wordt dan ook de heer *van Heukelom*, lid der Tweede kamer mede als zoodanig genoemd. Intusschen is van wege den heer *Thorbecke*, nog geene voordragt aan Z. M. den koning aangeboden. Ofschoon die staatsman eerst gisteren met de formatie van het ministerie belast werd verwacht men niet te min, dat die voordragt spoedig zal plaats hebben.

Onder deze, voor het Vaderland en de kolonien zoo gewigtige gebeurtenissen onthoude ik mij van bespreken van andere veel minder belangrijke zaken. De dagbladen behelzen de staatkundige en koloniale polemiek, die, gelijk reeds gezegd is, voornamelijk liep over de ministeriele crisis. Het eenige dat van belang is, betreft de koninklijke beschikking nopens de Delftsche Akademie. De benoemde commissie heeft geadviseerd, en daarmede is de zaak voor goed geschikt, 1. tot heropening der Akademie; 2. tot schorsing van het ongelukkige reglement, dat de steen des aanstoots was en 3. tot benoeming eener Commissie tot het ontwerpen van een plan van reorganisatie der akademie. Welk een gunstige indruk deze koninklijke beschikking gemaakt heeft behoeft niet gezegd te worden. Delft vierde Dingsdag feest, en alles is vrolijk en opgetogen over dezen goeden afloop die lijnregt strijdt tegen de eerste onbezonnen maatregelen van den heer van Heemstra en die nu toch deze eigen voordragt gedaan heeft, *maar*, naar aanleiding van het rapport der commissie.

Nu ik toch van de Delftsche akademie en van de studenten spreek, die waarlijk niet al te hard moeten gevallen worden, moet ik u toch als curiositeit insluiten de volgende advertentie welke eerst in de Utrechtsche maar heden ook in de Nieuwe *Rotterdamsche Courant* voorkomt en welke een duidelijk, feitelijk, overzigt geeft van het karakter en de politieke eerlijkheid van den man die zich thans aan de koloniale reactie verhuurd heeft om hare belangen te bepleiten. Arme, neen ellendige schrijver, arme reactionaire partij, die zich van *zulk een voorwerp* moet bedienen! Zie hier de advertentie.

DELFT.

Heeren Studenten!

ZELDZAAM AANBOD!

UIT DE HAND TE KOOP eene *kurieuse* VERZAMELING der opvolgende *politieke* Geschriften, in soldij van onderscheidene Partijen en Faktien, geredigeerd door den Heer PHILALETHES-ASMODÉE-LION, Redakteur van het NIEUW DAGBLAD VAN 's GRAVENHAGE, dat de OPROERIGHEID der Delftsche Studenten heeft verkondigd, en daarvoor wel zijne GELDIGE redenen zal hebben gehad.

Staalkaart.

1. De LIBERALE „GRONDWET" *tegen* den Heer *v. Hall* en de Konservatieve Partij.

2. De ULTRA LIBERALE „INDIËR," *tegen* de Heeren *Baud*, *Stolle*, *Rochussen* en de Koloniale Autokratie en Orthodoxie.

3. De KONSERVATIEVE „*Constitutioneel*" *voor* en *van* den Heer *van Hall* en de even te voren uitgescholden *behoudende partij*.

4. Twee allerkeurigste, pikante BROCHURES over de geldelijke ondankbaarheid en karigheid van *al* de partijen, sub No. 1–3.

5. De RADIKALE „*Haarlemsche Grondwet*" gevestigd en gesalarieerd door jhr. *Mozes Salvador*. Rood als vuur. Schrikkelijke artikelen, vooral tegen den lateren *beschermheer Rochussen* en de koloniale *behoudspartij*.

6. De *demagogische verklaring van beginselen* bij de aanvaarding der redaktie van gemelde Grondwet. Nieuwe speciale adhaesie aan de vroegere *Grondwet* van 1853 tot 1855. Amst. bij *Joh. Visser*. Het ministerie *Simons-Vrolik* wil zich aan de Natie als „*wildbraad vergasten*" en Nederland zuigt het *zweet en bloed* der Javaantjes op" après diner.

7. De ORANJE BELAGENDE „*Correspondentie*," als Agent medewerker en *pourvoerder* van de *Asmodée*, over Z. M. den Koning en verdere leden van het Koninklijk gezin. (Gelithographieerd exemplaar van Lions handschrift.)

8. De ironisch-komische, sarkastische humoristische, *pikante* en bovenal *personele* „WESPEN", nu weder tegen de liberalen van allerlei nuances. (Vol van schimp en wievelmoed, *van der Veen's* blaauwboekje vrij gevolgd.)

9. De „*Dagbladen in Nederland*". Wat zij *zijn* en wat zij volgens dien eerzamen schrijver *behoorden* te wezen. Krachtige en als altoos *gemoedelijke* censuur der Journalistiek. Sierlijke uitweiding over de *eer*, de *verdiensten* en vooral over de *pligten* eener EERLIJKE en *bekwame* dagbladpers. Onbegrijpelijke proeve van zelfgeeseling tot den dood toe.

10. Het *Piëtistisch-Reactionnair* „ZONDAGSBLAD" (vóór de uitgave bij *Kruseman*). Sterk godsdienstige orthodoxe tint. Witte das en neergeslagen, sluwgluipende oogen. — *Kreefterpolitiek* om van te watertanden; meer nog dan van het *wildbraad*. (Zie boven No. 6.)

11. De *ultra-behoudende*, *Aristokratische* „NIEUWS-BODE". Strekking en inhoud OVERBEKEND. Werd dagelijks beticht en overtuigd van *logenachtige* feiten met partij-oogmerken te verzinnen.

12. *Het Koloniale Reaktionair Weekblad*: „*Nederlandsch Indië*". Dagblad gewijd aan de heiligverklaring van den Heer *Rochussen*, aan de aanranding der *Volksvertegenwoordiging*, en meer speciaal aan de verleuging van de *Suikerkontrakten*. Waardig pendant van veilingnommers 1, 2, 5 en 6 (hierboven).

13. HET „NIEUW DAGBLAD VAN 's GRAVENHAGE". Zamensmelting van beide vorigen, in *één* partijblad met meer scheldruimte. Uithangbord: „*Koloniale Waren*," en „*Nationale Staatkunde*". Kommanditaire vennooten, de heeren: *van Heel*, *Riesz*, *Rochussen*, *van Herwerden*, en voorts de bloem der oudgasterij. De tegenpartij bestaat volgens het *nieuwe Dagblad* enkel uit *sloopers*, *afbrekers*, *omverwerpers*, *uitzuigers*, en de minister *Loudon* is het hoofd dier *bent*. En zulk een minister wordt door den *Koning gehandhaafd!*

Is er dan geen *politieke eerlijkheid* meer in 't land, ? vraagt *Philalethes-Asmodée-Lion*, als woordvoerder der *nationale politiek*, met de effenste tronie, die ooit in het gebefte *Zondagsblad* werd aangenomen.

14. Een pak *Losse Brochures* uit verschillende tijdperken, zich naar jaartal aansluitende aan de eene of andere kleur der bovenstaande veiling-nummers, en waaronder *ook* eene lijk- en lofrede op het vroeger mikpunt zijner meest vergiftigde pijlen, wijlen den regtschapen *J. C. Baud*. *Lijkzang* naast *slijkbespatting*!! Het exemplaar is voorzien van de aanteekening van Prof. *Veth*, in de *Gids* (Maart 1860): „Wij betwijfelen, of de Heer *Baud* niet *nog liever* in de handen van een politiek *vijand*, dan van *zulk* een *vriend* gevallen ware." Een ander bijschrift is aan *Bilderdijk* ontleend:

„*Reekels* laat de dooden rusten!"

15. Eenige *Kompilatiën* tot toelichting van sommige *organieke wetten*, met zeer aardige *inleidingen*, telkens in overeenstemming met de partij-inzigten der *tijdelijke* geldschieters. De inleiding o. a. voor de gemeentewet, en vooral de toast op het lang leven en bestuur van den heer *Thorbecke*, den éénigen man, die het *ancien régime* vermorseld heeft en Nederland tegen de *reaktie* en *behoudspartij* beschermen kan, zijn uitmuntend. De latere aanvallen *tegen Thorbecke* zijn even kurieus.

16. Een onafgewerkt geschrift, getiteld: *De Staatsregelingen in Europa*, waarin op verantwoordelijkheid van den *transfuga vilis* (vgl. de Gids), *Granier de Cassagnac*, wegens zijne kommentaar op de Fransche Konstitutie, door *Jz. J. Lion* (voormalig bureaulist bij een der *Salons des Variétés*) gerangschikt wordt onder dat slag van *gewetenlooze broodschrijvers* en *Caméléons*, onder die *misleiders* der openbare meening, die.... (het is uit het *leven* genomen)......, *die hunne pen leenen tot al waartoe zij betaald worden!* ('s Hage bij *Susan*, Afl. 2, bl. 243).

Welnu, Delftsche Studenten! Zal welligt iemand van het allooi van dien Franschen politieken tinnegieter, ook *betaald* zijn, om u van *oproerigheid* te beschuldigen?

In alle geval, koopt den *Bundel*, meerendeels van *aanteekeningen*, *verwijzingen* en *register* voorzien, en.... vermaakt er u meê, gedurende uwe gedekreteerde vakantie.

[Brieven *franko*, onder het kenwoord: CAMÉLÉON].

Welnu, dat is de woordvoerder der koloniale behouds- en reactie partij!!

DELFTSCHE AKADEMIE.

De *Staats-Courant* bevat het volgende stuk:

Op last van Z. M. den Koning is er eene commissie benoemd tot het instellen van een onderzoek naar hetgeen aanleiding heeft gegeven tot het in den laatsten tijd aan de Koninklijke akademie te Delft voorgevallene, met uitnoodiging om van den uitslag harer bevinding, onder bijvoeging van haren raad, aan de Regering mededeeling te doen. Deze commissie was zamengesteld uit de heeren: W. A. baron Schimmelpenninck van der Oije, Minister van Staat, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, I. P. Delprat, generaal-majoor, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, Jhr. Mr. W. T. Gevers Deynoot, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en Jhr. Mr. D. A. Junius van Hemert, laatstelijk directeur der middelen en domeinen van Nederlandsch Indië. Door deze commissie is het onderstaande rapport uitgebragt, met welks conclusiën, nadat Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, beschermheer der akademie, daaraan zijne goedkeuring geschonken had, Z. M. zich heeft gelieven te vereenigen.

Aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken.

's Gravenhage, den 24sten December 1861.

Bij missive van den 9den December 1861, No. 590, kabinet, geheim, zijn wij door Uwe Excellentie namens den Koning uitgenoodigd: „een onderzoek in te stellen naar hetgeen tot het in den laatsten tijd aan de Koninklijke akademie te Delft voorgevallene kan hebben aanleiding gegeven en van den uitslag onzer bevinding, onder bijvoeging van onzen raad, aan de Regering mededeeling te doen".

Bekend met de hooge belangstelling, door den geëerbiedigden Koning steeds gesteld in alles wat tot de Delftsche akademie en de aan die inrigting opgeleid wordende jongelingschap betrekking heeft, en overtuigd van het gewigt der opdragt, daar door de bij Koninklijk besluit van den 21sten November jl. lit. X[9] bevolen sluiting der akademie, aanvankelijk voor den tijd van twee maanden, velen in dierbare belangen werden getroffen, hebben wij bereidwillig de eervolle taak aanvaard; wij deden het met vertrouwen, omdat ons een vrij standpunt was aangewezen, dat van onderzoek, en om na onderzoek met vrijmoedigheid onze beschouwingen mede te deelen.

Na raadpleging der betrekkelijke stukken, door Uwe Excellentie welwillend te onzer beschikking gesteld, hebben wij nadere inlichtingen ingewonnen bij de heeren Keurenaer, directeur der Koninklijke akademie, T. Roorda, hoogleeraar, Vrolik, kweekeling (president van den senaat bij die akademie), en kennis genomen van de bedenkingen, tegen het nieuwelings gearresteerd reglement door eenige bij de inrigting geplaatste leeraren bij ons ingebragt, terwijl voorts nog voor ons verschenen is eene commissie uit den raad der stad Delft, die ook harer-zijds getracht heeft over het voorgevallene licht te verspreiden, en zich bovendien ten taak had gesteld, de belangen der gemeente te doen uitkomen.

Na gezette overweging hebben wij de eer, als uitslag van onze onderzoekingen en als ons eenstemmig gevoelen, het navolgende aan Uwe Excellentie bekend te stellen.

Er heeft in de laatste tijden bij en na het bekend worden van het reglement, gearresteerd bij Koninklijk besluit van den 7den September 1861, No. 52, en daarbij behoorend voorloopig programma der studiën, vastgesteld door den directeur der akademie, krachtens art. 81 van dat reglement, onder de studerende jongelingschap eene betreurenswaardige spanning bestaan. Die spanning heeft geleid tot het indienen hunnerzijds van een verzoekschrift aan den Koning, houdende bezwaren tegen de voorschriften van orde, opgenomen in art. 60 jto. 84 van het reglement, van een verslag aan Zijne Koninklijke Hoogheid den Beschermheer van de in de laatste tijden plaats gehad hebbende gebeurtenissen, en zulks in antwoord op de welwillende vermaningen van den Beschermheer tot onderwerping aan verbindende verordeningen, — en van een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, houdende verzoek „om hare tusschenkomst ter verkrijging eener regeling *bij de wet* (overeenkomstig art. 194 der Grondwet) van dat belangrijk deel van het hooger onderwijs, dat de Delftsche akademie ten doel heeft", — terwijl die opgewondenheid er de kweekelingen verder toe gebragt heeft, om zonder toestemming van den directeur een optogt te houden, die de opvatting wettigt, dat eene demonstratie in de bedoelingen lag, immers daaraan deel te nemen, en zich onder specieuse voorwendselen voorloopig te onttrekken aan de nakoming der op hen krachtens art. 63 gelegde verpligting, om afschriften van het reglement te onderteekenen. Wij zeggen „voorloopig te onttrekken", omdat van eene bepaalde weigering niet gebleken is.

Om den aard en de strekking dier, Uwer Excellentie uit de stukken voor het overige reeds bekende feiten met juistheid te beoordeelen, is het noodig eenigzins hooger op te klimmen.

Reeds bij de oprigting der akademie bestond er toezigt, niet alleen op het onderwijs maar ook op de algemeene gedragingen der jongelingschap buiten de lessen. Genoeg zij het te wijzen op art. 2 van het Koninklijk besluit van 20 October 1842 en op het reglement van orde, in dato 17 Maart 1846 door den directeur Lipkens vastgesteld op bevel van Zijne Koninklijke Hoogheid den Beschermheer.

Dit beginsel van toezigt werd in de eerste tijden niet gewraakt; denkbeelden van meerdere vrijheid hadden zich nog niet ontwikkeld; het getal kweekelingen was nog betrekkelijk gering. Het viel den directeur Lipkens, die zich voor het overige onderscheidde door zijn menschkundigen omgang met de kweekelingen, onder die omstandigheden niet moeijelijk, een ieder te doen berusten in een toestand, die de natuurlijke scheen. Onder het bestuur van zijn opvolger, den heer Simons, schoten meer vrijzinnige denkbeelden wortel en schijnt het niet te ontkennen, dat deze tot de ontwikkeling dier denkbeelden in den stand der Delftsche aangelegenheden en met het oog op den aard der inrigting en de bestaande bepalingen voorzeker niet onvoorwaardelijk aan te prijzen, het zijne heeft bijgedragen; er werd een corps opgerigt, waarin schier de meeste kweekelingen werden opgenomen; een senaat kwam tot stand, als vertegenwoordiger van dat ligchaam; den heer Simons zelven werd het eerelidmaatschap opgedragen, als blijk van sympathie en erkentelijkheid. De verhouding, waarin die directeur zich geplaatst had, de zeer groote toegevendheid, door hem betoond, gaven hem een persoonlijken invloed, die niet te miskennen viel, maar die met hem bij zijne aftreding verloren ging en moest verloren gaan; de meerdere vrijheid was verkregen, en bestond er geene reden tegenover opvolgers erkentelijk te zijn.

De raad, die na den heer Simons het bestuur aanvaardde, ondervond dan ook in ruime mate de nadeelen dier inschikkelijkheid, en was het onder die omstandigheden, dat de heer Keurenaer optrad. Het behoeft dan ook geen betoog, dat deze zich al aanstonds in eene eigenaardige en moeijelijke verhouding geplaatst zag. Zijne benoeming had ten grondslag eene gevoelde behoefte aan meerder orde en regelmaat; dit de vrijheid der jongelingen beperkend karakter werd dadelijk onderkend, en was het noodwendig gevolg, dat den nieuwen directeur bij zijne optreding reeds weinig sympathie van de zijde der kweekelingen ten deel viel. Maar ook omstandigheden daarbuiten waren weinig geschikt de stemming te verbeteren.

Het behoeft Uwer Excellentie niet in herinnering gebragt te worden tot welke voorvallen de benoeming van den heer Keurenaer aanleiding gegeven heeft; genoeg zij het te wijzen op de handelingen van den leeraar Overduyn, om te doen uitkomen, dat ook de houding van sommige docenten weinig kan hebben bijgedragen om het vertrouwen van de kweekelingen op hem, die geroepen werd aan het hoofd der inrigting te staan, te helpen vestigen. Ofschoon het aanvankelijk in de bedoelingen scheen te liggen, een raad toe te voegen, ook met het oog op de voorschriften omtrent het candidaat ambtenaarschap, opgenomen in het Koninklijk besluit van den 2den Mei 1859, No. 33, en den directeur van eene bepaalde instructie te voorzien, regelende zijnen werkkring en zijne bevoegdheden, werd de heer Keurenaer aan eigene krachten en inzigten overgelaten, op het oogenblik nog bovendien dat al dadelijk van hem werden verlangd voorstellen tot reorganisatie of eene verbeterde inrigting, die, hoe wenschelijk het voor het overige ook ware verbeteringen aan te brengen, bezwaarlijk van hem, als nog niet toegerust met de zoo benoodigde ondervinding, konden gevorderd worden. Zoo het ons dan ook gebleken is dat de heer Keurenaer in zijne aanrakingen met de kweekelingen niet altijd dien tact heeft aan den dag gelegd, welke mogt worden gewenscht, zoo in enkele gevallen zelfs, waarop de kweekelingen zich ook in hun verslag aan Zijne Koninklijke Hoogheid den Beschermheer beroepen, hij niet die kalmte heeft gehad, welke vereischt wordt om naar behooren zijn gezag te doen gelden, — gelooven wij veel te mogen toeschrijven aan de omstandigheden, waaronder hij geplaatst was, en wenschen wij liever te wijzen op zijne onbeperkte zucht om in het belang der inrigting en jongelingschap, aan zijn toezigt toe vertrouwd, in alle opzigten werkzaam te zijn. Wel werden zijne beste bedoelingen dikwerf miskend, zijne vermaningen, mededeelingen aan ouders, alhoewel gedaan met het oog op de bestaande bepalingen, als even zoo vele inbreuken op de vrijheid van handelen aangemerkt, maar wij hebben de overtuiging erlangd, dat in al zijne handelingen het werkelijk belang der kweekelingen bij uitsluiting op den voorgrond stond. In dezen stand van zaken verscheen het nieuwe reglement. Bij de leeraren zoowel als bij de kweekelingen beantwoordde het niet aan de verwachtingen en wenschen; door laatstgemelden werden de grieven bij uitsluiting gesteld op rekening van den directeur, die de ontwerper was; de reeds tusschen dezen en genen bestaande spanning kwam tot de uitbarsting, die de tijdelijke sluiting der lessen ten gevolge had.

Naar aanleiding van het voorgaande, zal Uwe Excellentie

Bijvoegsel tot den OOSTPOST van den 12den Maart 1862 No. 60.

gelieven op te merken, dat zucht naar meerdere vrijheid zich allengs onder de aan de Delftsche Akademie studerende jongelingschap heeft ontwikkeld, eene zucht naar vrijheid in handelen, vrijheid in studie.

Met zekeren tegenzin bleven die kweekelingen zich aan het bestaande onderwerpen; zij hoopten op verbetering bij eene reorganisatie, die zij wist n op handen te zijn; zij vonden zich te leur gesteld, de groote massa door de beperkingen opgenomen in de ten requeste gewraakte artikelen 60 en 84; de meer nadenkenden, de meer gevorderden door de beperkingen aan de studiën gesteld; de artikelen 48, 49, 50, 51, 52, 57, 62 trokken meer bijzonder hunne aandacht.

Gesteund in hunne zienswijze en opvattingen door de pers; niet te regt gewezen door hunne leeraren; gewapend met de schijnraden, weligt bij jeugdige gemoederen wegende, dat door de *onderteekening* van eene toetreding zoude blijken, welke hun de gelegenheid zoude benemen de reeds betaalde akademie gelden terug te vorderen, wanneer zij bij handhaving van het reglement de inrigting zouden wenschen te verlaten; bevreesd voor de overhaaste wijze, waarop het reglement werd in werking gebragt, waardoor zij niet werden in wetenschap gesteld met de vereischten voor de eind-examina, en zonder vooruitzigt dat aan dit bezwaar, bij het voortdurend gemis van den Raad van toezigt, tijdig zoude kunnen worden te gemoet gekomen; aan zich zelven overgelaten tegenover eenen directeur, die de sympathien niet bezat en als de bewerker van de nieuwe en gewraakte orde van zaken werd aangemerkt, — kwamen zij in eenig lijdelijk verzet, dat zich echter nimmer tot eene bepaalde *weigering* om te gehoorzamen uitstrekte; en bestaan er naar ons inzien onder die omstandigheden termen, het voorgevallene uit een verzachtend oogpunt te beschouwen; en zulks te meer, omdat tijdens de spanning de kweekelingen zich aan geene ongeregeldheden hebben schuldig gemaakt, maar zich integendeel hebben beijverd om door getrouwe bijwoning der lessen en behoorlijke pligtsbetrachting van hunne goede gezindheid te doen blijken; terwijl bovendien naar onze overtuiging in het belang der kweekelingen nog mag gelden, dat, ware het reglement werkelijk, dat is in zijn geheel, ingevoerd, tot de tijdelijke sluiting niet had behoeven te worden overgegaan. Het reglement voorziet in de gevallen van ongehoorzaamheid: de Raad van toezigt zoude handelende zijn opgetreden, maar die raad was niet benoemd, was dus niet aanwezig; de eerste daad van uitvoering ontmoette tegenkanting, en de toevlugt moest genomen worden tot een maatregel buiten het reglement, die zwaar drukt niet alleen op de kweekelingen, maar ook vooral op de ouders en vele ingezetenen der gemeente Delft.

Wij gevoelen ons dan ook op deze gronden onbezwaard om Uwer Excellentie in overweging te geven den Koning voor te stellen op het aan Zijne Majesteit door ouders en voogden gerigt adres gunstig te beschikken.

En wanneer wij dusdanige gunstige beschikking aanbevelen, vermeenen wij tevens te mogen aanraden de verdere invoering van het reglement, gearresteerd bij Koninklijk besluit van den 7den Sept. jl. te staken, ja het geheele reglement in ieder geval voor alsnog buiten werking te stellen.

Wij vestigen er de aandacht op, dat wel is waar, bij art. 85 bepaald wordt „het reglement treedt in werking met het akademiejaar 1861/62", maar dat aan het besluit geene uitvoering is gegeven in dien zin, dat op het aangegeven tijdstip invoering kan gezegd worden te hebben plaats gehad; immers nu nog, op dezen oogenblik, ontbreekt de Raad van toezigt, wiens medewerking onder anderen benoodigd is om tot de vaststelling van het programma voor de eind-examina ook over dit jaar te kunnen overgaan, en behoeft het wel niet te worden aangetoond, dat ook dan, wanneer al dadelijk tot de benoeming van den Raad zoude kunnen worden besloten, het studiejaar te ver verloopen zoude zijn om te mogen verwachten, dat ten deze tijdige voorziening zoude kunnen plaats hebben; waarop te meer dient te worden gelet; omdat ten gevolge van dit bezwaar eene onzekerheid is ontstaan, die door de kweekelingen niet zonder regt gewraakt wordt en die nadeelig op de studiën moest terugwerken. En zoo deze bedenking reeds op zich zelve voldoenden grond oplevert om het reglement vooreerst buiten toepassing te brengen, zal tevens niet kunnen worden over het hoofd gezien, dat de Regering ook daardoor bij de heropening der akademie op een meer gewenscht vrij standpunt geplaatst wordt. De gelegenheid toch blijft alsdan voor haar opengesteld om (voor het geval zij vermeenen mogt niet te moeten besluiten tot eene algeheele herziening der grondslagen, waarop de Delftsche Akademie rust, zoo als die door ons wordt noodig geacht) voorgelicht door de van vele zijden gemaakte bemerkingen, in menig opzigt verbeteringen aan te brengen in een reglement, dat bij gebreken mede naar ons inzien veel goeds bevat, ook door de uitbreiding welke daarbij aan het technisch onderwijs gegeven wordt.

In de eerste plaats zoude dan kunnen worden stil gestaan bij de wenschelijkheid om in geen geval tot de invoering over te gaan; voor dat die invoering in haar geheel konde plaats hebben, voor dat alzoo de programmata, bij art. 15 van het reglement bedoeld, zouden zijn gearresteerd en goedgekeurd; een werk naar ons gevoelen van zulk een omvattenden aard, dat zelfs dan, wanneer nu een begin daarmede werd gemaakt, de tijd welligt zoude ontbreken om de nieuwe regeling met den aanvang van het volgende studiejaar te kunnen in werking brengen; terwijl wijders de aandacht meer bepaald zoude kunnen worden gevestigd op de ook door ons gedeelde bedenkingen, gemaakt ten opzigte van de zamenstelling van den Raad van toezigt; van de strekking van het onderwijs, zoo als die is omschreven in art. 41; van de bepalingen betreffende den overgang van het eene studiejaar in het andere (art. 50 seqq.) in zoo verre daarbij niet op den voorgrond staat een verpligt examen door alle kweekelingen zonder onderscheid vóór de vacantie af te leggen, met vrijlating aan de te zwak bevondenen zich na de vacantie aan een nader examen te onderwerpen, en in zooverre daarbij de docenten in de hoofdvakken niet bij uitsluiting der overigen als booordeelaars der verkregen bekwaamheden worden aangewezen; van den inhoud van art. 62; van de moeijelijkheden onder de bestaande omstandigheden verbonden aan de inrigting van een Indisch hôtel op eene wijze, dat zij aan het doel slechts eenigermate beantwoorde; van op plotselinge aanmerkelijke verhooging der eischen voor de toelatingsexamina, met het oog op den tegenwoordigen toestand van het middelbaar onderwijs; een bezwaar ook door de Regering gevoeld, blijkens de voorschriften omtrent de voorbereidende school in de artt. 78 seqq opgenomen, maar door welke nieuwe inrigting de verhoudingen nog moeijelijker worden, en het nut uit de verhoogde eischen voor de toelatings-examina zich te regt voorgesteld, het aankomen namelijk der jongelingen op meer gevorderden leeftijd, grootendeels verloren gaat; — meenende wij zelfs te mogen verwijzen als blijk van bestaande leemten naar de omstandigheid, dat reeds nu nadere verklaringen van Regeringswege noodig waren, om de positie der reeds ingeschreven kweekelingen, die tot ingenieurs worden opgeleid, ten opzigte van het aantal studiejaren met juistheid te bepalen, en om die der doctoren of candidaten, welke voor de Indische dienst bestemd worden, te regelen; en er in algemeenen zin te mogen bijvoegen, dat bij de zamenstelling van reglement en programmata niet die zamenwerking met de docenten in de hoofdvakken heeft plaats gehad, welke alleen als gemeenschappelijke overleg is aan te merken, waardoor bezwaren zijn ontstaan, die nadere overweging zouden verdienen, ook omdat zamenwerking van allen noodig is, om de geheele inrigting aan haar doel te doen beantwoorden.

Maar ook dan wanneer door wijzigingen de aangeduide gebreken zouden zijn weggenomen en leemten aangevuld, zou le naar onze overtuiging slechts half werk verrigt zijn. Wij rekenen het dan ook onzen pligt er ons niet toe te bepalen om Uwer Excellentie alleen de herziening van het reglement aan te bevelen.

Onze beraadslagingen over de Delftsche aangelegenheden hebben bij ons alleen de overtuiging verlevendigd, dat het met de Delftsche akademie op een keerpunt is gekomen; dat de tijd is aangebroken om de grondslagen der inrigting te herzien; wij vestigen uwe welwillende aandacht op de geschiedenis der inrigting; hoe zij steeds onder onzekere omstandigheden heeft verkeerd, en als het ware voortgeleefd; hoe zij in hare ontwikkeling is tegengehouden voornamelijk ten gevolge der onzekerheid omtrent de hoofdbeginselen. Behoefte aan reorganisatie werd gevoeld, dringend gevoeld; maar op welken voet? Daarop is het antwoord niet gegeven; die meer zekere grondslag werd ook den tegenwoordigen directeur voor het ontwerpen zijner plannen niet aangewezen. Van daar dat de uitkomst moest te leur stellen.

Eerst dient vast te staan, wat men van de Delftsche akademie als inrigting van onderwijs in de onderscheidene vakken van nijverheid maken wil; in hoeverre dat onderwijs naar de tegenwoordige behoeften behoort te worden uitgebreid; in hoeverre de opleiding voor den waterstaat aan de akademie behoort te worden bestendigd, en vooral in hoeverre het wenschelijk is, dat de opleiding der voor de Indische dienst bestemde ambtenaren voortdurend aan de Delftsche Akademie plaats hebbe of naar een der bestaande hoogescholen worde overgebragt; eene vraag vooral daarom gewigtig, omdat de regeling der geheele Indische opleiding daardoor als van zelf wordt ter toetse gebragt. Die grondslagen vast staande, kunnen plannen worden opgemaakt eener reorganisatie, die aan de behoefte beantwoordt. Het zal dan niet langer zijn eene inrigting, die voortleeft van toevallige inkomsten, getrokken uit contributien der kweekelingen, en uit eene Indische toelage, die er toe brengt om over *twee* departementen het toezigt te verdeelen ten opzigte van dikwerf tegenstrijdige belangen, en om ten nadeele der jongelingschap heterogene bestanddeelen zamen te voegen; om zonder onderscheid knellende banden aan te leggen, die voor de jeugdigen passende mogen zijn, maar de meer gevorderden in leeftijd en studie moeten kwetsen. De gelegenheid moet geopend blijven, waar het pas heeft, tot zelfstandige wetenschappelijke ontwikkeling; de weg daartoe kan alleen gezocht worden in eene algeheele reorganisatie, die steunen moet op het hoofdbeginsel, dat de inrigting is eene landsinstelling, betaald uit 's lands kas.

Bij dusdanige reorganisatie zal van zelf uitkomen, welk personeel noodig is, en zal de tijd zijn aangebroken om op de meest bekwamen het oog te vestigen.

Het ligt niet in onze roeping over de hoofdbeginselen, waarop wij de vrijheid namen slechts te wijzen, eene meening uit te spreken. Genoeg mogen het zijn Uwer Excellentie's aandacht te hebben gevestigd op de wenschelijkheid, ja dringende noodzakelijkheid, welke er naar onze overtuiging bestaat, reeds ten spoedigste aan eene geheele herziening der grondslagen van de inrigting de handen te slaan. Zoolang de akademie te Delft niet is eene landsinstelling, uit 's lands kas betaald, is er niets goeds te verwachten, zal die rigting kwijnen. Wij herhalen het: wij gelooven de tijd aangebroken om niet langer tot halve maatregelen de toevlugt te nemen, en zelfs dat niet moet worden gewacht op eene voorafgaande regeling van het middelbaar en hooger onderwijs.

Bijaldien Uwe Excellentie in deze zienswijze deelt, geven wij haar in bedenking aan den Koning voorstellen te doen tot het benoemen eener commissie, aan welke op de aangegeven grondslagen de moeijelijke en gewigtige taak der reorganisatie zal zijn opgedragen. Kunnende er geen bezwaar bestaan om in afwachting dier reorganisatie, met ter-zijde-stelling van het reglement, gearresteerd bij Koninklijk besluit 7 September jl., de bestaande bepalingen in werking te laten.

Ten slotte nemen wij de vrijheid als onze meening bekend te stellen, dat wanneer met wijziging van het Koninklijk besluit van den 21sten November ll., lit. X 9, door den Koning goedgunstig tot de heropening der lessen, dadelijk na den 1sten Januarij 1862 wordt besloten, in de daartoe strekkende verordening zoude kunnen worden opgenomen, dat de wijziging geschiedt naar aanleiding van het verzoek van ouders en voogden.

Naar aanleiding van het voorafgaande hebben wij de eer Uwer Excellentie in overweging te geven den Koning voor te stellen, om:

1°. op verzoek van ouders en voogden Hoogstdeszelfs besluit van den 21sten November 1861, lit, X 9 te wijzigen in dier voege, dat dadelijk na den 1sten Januarij 1862 de Koninklijke Akademie te Delft zij heropend, onder te-kennengeving aan de kweekelingen van het vertrouwen des Konings, dat deze gunstige beschikking hen zal aansporen tot pligtsbetrachting, ook door behoorlijke onderwerping aan de voor de kweekelingen der Koninklijke Akademie bestaande bepalingen van orde:

2°. den Minister van Binnenlandsche Zaken te magtigen geene verdere uitvoering te geven aan het reglement, gearresteerd bij Koninklijk besluit van den 7den September 1861, N°. 52, met bepaling dat de werking van dat reglement voorloopig blijft geschorst:

3°. eene commissie te benomen, aan welke zal zijn opgedragen om op de grondslagen, met de Regering over een te komen, ten spoedigste te ontwerpen een plan van algeheele reorganisatie der Koninklijke Akademie te Delft.

W. A. Schimmelpenninck van der Oije,
I. P. Delprat.
W. T. Gevers Deynoot.
Junius van Hemert.

Aan de ouders en voogden der kweekelingen op de Delftsche akademie is de volgende circulaire gezonden.

„*Delft*, 18 *Januarij* 1862.

„Onder aanbieding van een afdruk eener op gisteren door mij ontvangen missive van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken, gedagteekend den 16den dezer, No. 590, kabinet, heb ik de eer u mede te deelen, dat met de lessen aan deze akademie, op den 21sten aanstaande, weder een aanvang zal worden gemaakt.

„*De directeur der Koninklijke akademie*,
(*Get.*) Keurenaer".

De missive van den Min. van Binnenl. Zaken luidt aldus:

„*'s Gravenhage*, 16 *Januarij* 1862.

„Ik heb de eer te uwer kennis te brengen, dat het Z. M. den Koning, blijkens kabinetschrijven van heden, La. 1, heeft behaagd, op verzoek van ouders en voogden, te bepalen, dat de bij HD. besluit van den 21sten Nov. jl. La. X, aanvankelijk voor den tijd van twee maanden, bevolen sluiting der Koninklijke akademie te Delft, met het einde van dien termijn zal ophouden, en de lessen alzoo weder op den 21sten dezer een aanvang zullen kunnen nemen; voorts dat aan de kweekelingen zal behooren te worden kennis gegeven van het vertrouwen van Z. M., dat deze gunstige beschikking hen zal aansporen tot pligtsbetrachting, ook door behoorlijke onderwerping aan de voor hen bestaande bepalingen van orde,

„Tevens heeft Z. M. goedgevonden, mij te magtigen, geene verdere uitvoering te geven aan het reglement, gearresteerd bij Koninklijk besluit van den 7den September 1861 No. 52, met bepaling dat de werking van dat reglement wordt geschorst.

„Van het bovenstaande verzoek ik u ten spoedigste kennis te geven aan de ouders of voogden der kweekelingen en aan de docenten.

De Min. van Binnenl. Zaken,
(*Get.*) S. van Heemstra".

LAATSTE BERIGTEN.

Het Amerikaansche gouvernement heeft vergund dat de Engelsche troepen, bestemd voor Canada, hunnen weg nemen door Maine.

De groote expeditie, bestemd om te opereren in de sterk slaven houdende staten en om zich te vereenigen met de troepen welke New Orleans moeten aanvallen, zal spoedig de Mississippi afzakken.

In het huis der vertegenwoordigers te Washington zijn verscheidene jegens Engeland vijandige redevoeringen gehouden.

Lord Elgin heeft uit Manchester eene deputatie ontvangen welke verzocht heeft om den invoer van katoen vrij te stellen van regten, welk verzoek zeer gunstig is opgenomen.

De *Sumter*, behoorende tot de Zuidelijke staten, welke de haven van Cadix heeft moeten verlaten heeft een vaartuig der Noordelijke staten in zee in den grond geboord en is daarna te Gibraltar binnen geloopen. Later is de *Sumter* kruisende gezien op de hoogte van Genua.

Men twijfelt aan eene vredelievende bijlegging der Deensche kwestie.

In de Hartley-kolenmijn te New-Castle aan de Tijne heeft eene verschrikkelijke ontploffing plaats gehad ten gevolge waarvan meer dan twee honderd menschen het leven hebben verloren.

Men zegt dat Oostenrijk de tusschenkomst der Europesche mogendheden wil inroepen met het oog op den gewapenden stant van Italie, waarin Oostenrijk eene bedreiging meent te zien.

Door het Fransche gouvernement zijn op nieuw onderhandelingen geopend betrekkelijk de oplossing der Romeinsche kwestie.

Op de Iersche kusten zijn ten gevolge van hevige stormen verscheidene schepen vergaan;

Tusschen de Protestanten en Catholijken in Nova Scotia hebben bloedige gevechten plaats gehad.

De keizer van Frankrijk onderhandelt met Rusland over de erkenning van Italie.

Monseigneur Chigi, de Pauselijke nuncius, is door den keizer der Franschen op officiele wijze ontvangen.

New-York 11. Jan. De expeditie onder generaal Burnside heeft Anapolis verlaten; de plaats van bijeenkomst is de reede van Hampton. Volgens een gerucht, zal die expeditie nog door onderscheidene diviziën worden versterkt; hare bestemming is niet bekend. 25,000 man troepen worden te Cairo verwacht; na hunne aankomst zal generaal Frank met een kolonne van 60,000 man naar Nashville oprukken en zich met generaal Bull trachten te vereenigen. Deze gecombineerde strijdmagt zou alsdan op New-Orleans aanrukken. Het comité voor de marine heeft aan het congres voorgesteld 20 geblindeerde kanonneerbooten te doen bouwen. Het comité voor de financiën stelt voor in het loopende jaar voor 150 millioen dollars aan belastingen te heffen.

DE KONINKLIJKE FAMILIE VAN PORTUGAL.

Kort op het zoo ontijdige overlijden van den jeugdigen koning van Portugal volgt het afsterven van een ander lid van hetzelfde koninklijke huis; hij overleed in hetzelfde paleis en aan dezelfde ziekte als de koning.

Per telegraaf werd de mededeeling ontvangen dat prins Joao, de derde zoon van Dona Maria II da Gloria, en wiens dood men reeds eenige dagen had voorzien, was overleden. Als oorzaak van dat overlijden wordt officieel de typhus genoemd, dus een gelijk geval als met den anderen broeder.

In deze gelijkheid van sterfgevallen ligt wel iets vreemds. Een koning en een prins worden kort na elkander uit het leven gerukt door eene kwaadaardige ziekte, welke anders gewoonlijk hare slagtoffers kiest onder de armen, welke in bedompte en morsige stegen wonen en meest al het noodige voedsel tot hun onderhoud missen. Het is waar, de dood treft niet alleen de ouden van jaren, hij rukt ook den jeugdigen en levenslustigen student te midden zijner studien weg.

Dona Maria had zeven kinderen en van deze zijn er plotseling en schielijk drie bezweken aan de gevolgen eener kwaadaardige ziekte. Ferdinand, de vierde zoon, vergezelde den

koning, zijn broeder, op de reis gedurende welke zij door de noodlottige ziekte werden aangetast; hij stierf eenige dagen voor den koning.

Prins Augusto, de vijfde zoon, werd door dezelfde ziekte aangetast en hij is de eenige van de broeders die herstelde. Hij is thans de regerende koning en blijft met zijne twee zusters de laatste spruiten van den mannelijken tak van het koninklijke huis aan welks hoofd Don Miguel staat.

Eene ramp zoo groot in omvang als deze en waardoor een Vorstenhuis is getroffen is zonder voorbeeld in den lateren en vredevollen tijd. In de Portugesche Koninklijke familie scheen de volmaakste eendragt te heerschen en niet een van die intrigante tooneelen zag men daar vertoonen, welke als eene zoo gewone zaak beschouwd worden in de geschiedenis der aardsche vorsten. Onder de regeringen van moeder en zoon genoten de Portugezen eenen voorspoed en eene rust, welke door hen te beter werden gewaardeerd daar zij pas de rampen van den burgeroorlog waren ontworsteld. Deze omstandigheden verklaren de hevige volks-opschuddingen welke op de successive sterfgevallen volgden. De bevolking van Lissabon is nog zeer middeleeuwsch; in vergelijking met de burgers van Parijs en Londen zijn zij vijf eeuwen achteruit. Keeren wij vijf honderd jaren terug en zien wij wat onze voorouders in de groote steden toen waren dan kunnen wij ons eenig denkbeeld vormen van de bevolking in Lissabon. In die dagen van dorheid en onwetendheid was alleen het geweld bestand tegen vermeende of werkelijke gevaren.

De bevolking van Lissabon werd verontrust door drie opvolgende slagen welke de koninklijke familie troffen, welke haar dierbaar was geworden door de ontvangen weldaden. Zelve in eene hoofdstad levende waar alle gezondheids voorzorgen onbekend zijn en welke door den vreemdeling wordt beschouwd als de zitplaats van koortsen en kwaadaardige ziekten, kon het dat domme volk niet in het hoofd worden geprent, dat eene geringe meerdere opstijging van kwade dampen uit een nabij gelegen moeras dan gewoonlijk plaats heeft reeds voldoende is om de ziekte te doen ontstaan welke zoo spoedig de doorluchtige slagtoffers wegsleepte.

De groote menigte is van meening dat hier aan eene vergiftiging moet worden gedacht. Van daar de volksoploopen, de eischen dat het lijk van den koning zoude worden onderzocht, de aanvallen op de winkels der drogisten en eindelijk de tegenstrijdige adressen; eerst wil men dat de koning Lissabon zal verlaten, later verlangt men weer het tegendeel.

De bevolking van Lissabon meent overtuigd te zijn dat de familie van Dona Maria geheel zal uitsterven ten gevolge der bewerking van eene felle zamenzwering en dat het land spoedig weder onder de magt zal komen van Don Miguel en diens partij. Even als het gemeen in de middeleeuwen somtijds tegen de Joden en de bakkers opstond, aangevuurd door eenige ongegronde verdenking, zoo ook heeft het gemeen te Lissabon thans argwaan gekregen en met blinde drift wil het een slagtoffer.

Er bestaan geene redenen om te gelooven dat deze volksmeening eenigen grond van waarschijnlijkheid heeft of dat de koninklijke familie door eenige andere ramp is gestroffen dan door eene welke voor spruit uit eene verwaarloozing ter natuurlijke wet, welke eene zuivere lucht als de hoofd voorwaarde stelt voor het behoud der menschelijke gezondheid.

Dat het volk zich door deze sterfgevallen zoo zeer heeft doen op vinden is een bewijs te meer van de populariteit welke de koninklijke familie in Portugal zich heeft weten te verwerven en het belooft veel voor de verligtheid van den troon van den nieuwen monarch. Voor hem ligt eene groote moraal in de kwaardaardige ziekten welke tot in de paleizen doordringen en tot in de troonkamers slagtoffers maken. Het is namelijk niet genoeg om te treuren over hetgeen gebeurd is; een wijs man zal alles in het werk stellen om te verhinderen dat de plaag op nieuw terugkomt. (*Times*)

SIAM.

De *Bangkok Kalendar*, welke in 1861 werd uitgegeven door het Amerikaansche zendelinggenootschap, geeft de volgende bijzonderheden betrekkelijk Siam.

„Sedert onheugelijke tijden worden alle klassen der onderdanen van het koningrijk, zonder onderscheid vaa sexe en alleen met uitzondering van den eersten koning, geklassificeerd. Tot regeling dier klassen is eene algemeene maat aangenomen, welke uit 46 vierkante ellen bestaat. Deze maat, welke *reinah* wordt genoemd of bij verkorting *nah*, duidt de klasse aan naar het aantal *nahs* welke daarop worden bekend gesteld. De laagste klasse op de maatschappelijke schaal staat op vijf *nahs*, de hoogste op 100.000. De tweede koning bezit het grootste aantal dier teekens, 100.000; des konings broeder, 20.000; de zonen van den koning, voor dat zij in het bestuur treden, 15.000, en later 40.000; des konings neven, 11000 en de overige leden der koninklijke familie van 1000 tot 590 *nahs*, naarmate den graad van bloedverwantschap is die zij bezitten. De eerste vrouwelijke beambte van het paleis staat op 10,000; de ministers, de hoofdregters en de gouverneurs der provincien elk 10.000.

Aldus is de wettige klassifikatie geregeld; uit den aard der zaak volgt daaruit dat de meest invloedrijke persoon nog niet altijd bezitter is van het grootste aantal *nahs*. De siamesche wetgeving straft den manslag met eene boete, welke evenredig wordt gesteld met den ouderdom van het slagtoffer. Voor een kind, van een tot drie maanden oud, wordt betaald zes *ticals* (elk van drie franken,) en voor een persoon tusschen de 26 en 40 jaren, 56 *ticals*. Voor een bejaard persoon, bijvoorbeeld voor iemand tusschen de 86 en 90 jaren, is de boete even groot als voor een kind. Is het slagtoffer van het vrouwelijke geslacht dan wordt de boete een vierde of en derde minder. De siamesche wet vergunt den handel in slaven. Vader en moeder hebben vrije beschikking over hunne Kinderen en een gehuwd man mag zijne vrouw aan zijnen schuldeischer afstaan ter voldoening zijner schuld. De siamezen bezitten stoomers en zeilschepen; eenigen zijn het eigendom van de beide koningen, de overigen behooren de ministers of andere hoog geplaatste personen. De troon van Siam is successievelijk in het bezit geweest van vier dynastien. De eerste dateert van het jaar 1351 onzer Christelijke jaartelling. Het Siamesche jaar begint den 12 Maart. De eerste Roomsch Catholijke missie vestigde zich in het koningrijk Siam in het jaar 1662.

Zeetijdingen.

Brouwershaven. *Aangekomen*, 9 Jan. *Kosmopoliet*, Bouten, van Batavia. 10 *Prinses Amalia*, v. Rijn, van dito. 11 Nederland, van Breen qq. van Batavia; *Bulgersteijn*, Geerling, van Tjilatjap. 15 *Holl. Trouw*, Keuker, van Batavia. 16 *Jan v. Schaffelaar*, Verbeek, van do. *Vertrokken*, 15 Jan. *Oranje Nassau*, Straug v. Hees, naar Batavia *Brouwershaven*, Huizer, naar dito., *Sliedrecht*, Feenstra, naar dito;

Texel. *Aangekomen* 9 Jan. *Koerier*, Rotgans, van Batavia; *John Land*, Hodgkins, van dito; *Marg. Johanna*, Verschuur van dito. 10 *Prins Hendrik*, Verloop, van dito; *Alblasserwaard*, van Lindern; van dito. 11 *Celebes*, Gille, van dito. 13 *Kiandra*, Pfister, van Batavia. 14 *Hercules*, Detering. van dito, *Constance*, Sipkes, v. Batavia; *Welvaart*, Mooi, van dito. 15 *Peking*, Croese, van dito; *Drie Gebroeders*, Kramer, van dito. 16 *Concurrent*, v. d. Harst, van Batavia.

Vertrokken. 14 Jan. *Stad Enschedé*, Retgers, naar Batavia., *Johanna*, Ouwehand, naar Soerabaija. 15 *Trijntje Fenna*, Abbink, naar Batavia.

Scheepstijdingen.

Rotterdam 24 Januarij. Het Nederlandsche barkschip *Maleijer*, kapt. Bok, van Hartlepool naar Batavia, is 13 dezer met overgeworpen lading te Dartmouth binnengeloopen, en in den morgen van 16 dezer aldaar ter reede (naar men verondersteld door zelfontbranding der lading steenkolen) in brand geraakt en totaal afgebrand. De bemanning en iets van fleet en inventaris is gered.

Dungeness 17 Jan. Aan het strand alhier is aangedreven een flesch met een strook papier er in, waarop het volgende geschreven staat: „Ned. bark *Sliedrecht*, Feenstra, 16 Januarij op 50° 58 NB. en 1° 8 OL. — Alles wel aan boord."

TABAKSBERIGT.

ROTTERDAM.

In *Java* **Tabak** vonden hier geen afdoeningen plaats; de stemming voor dit artikel is in den laatsten tijd minder vast. Heden worden alhier in veiling aangeboden 797 pakk. *Java, Soekowono*, 524 pakk. d°. S V. D. P. 510 pakk. d. F V D P, 83 pakk. d°. V D Z, 867 pakk. d°. T A N L, 576 pakk. M K, 412 pakk. d°. M G B, 1831 pakk. d°. *Blitar*, 354 pakk. d°. *Banteng* waarvan wij den afloop, zoo mogelijk, nog onder de laatste berigten mededeelen.

AMSTERDAM. *Java* **Tabak**, ofschoon nog onveranderd in prijs verkeert in iets flaauwere stemming. De in onze vorige reeds vermelde 1001 pak. *Penawangan* werden op speculatie gekocht tot 55 c. De bij inschrijving aangeboden 895 p., hoofdmerk PKM„ PKK & V., 67 p. *dito* J. N. ex *Batavier*, deels B. S., en 94 p. *dito* PK/M. ex *Zierikzee* werden niet gegund, doch de 67 p. J. N. later uit de hand verkocht terwijl de overige partijen 28 dezer in veiling komen. Buitendien zijn, tegen 28 dezer in publieke veiling aangeslagen: 972 pak. *Java*, Bezoeki; 714 p. *dito*, Temaijang; 319 p. *dito* Boudowosso; 59 p. *dito* Lemadjang; 45 p. *dito* Java; 157 p. *dito*: W. G. I; 530 p. *dito*, A. B K; 377 p. *dito*, Nicot; 864 p. *dito*, B. A. S; 302 p. *dito*, M S: 156 p. *dito* D S; 960 p. *dito* P R; 194 p. *dito* I. V; 407 p. *dito* B N; 860 p. *dito*, P A Malang T. W; 466 p. *dito*, B K en C; 609 p. *dito*, V B M V T D R.

Aangekomen Passagiers.

van Java.

Per *Prinses Amelia*, kapt. van Rijn, van Alkemade: De heeren Stort, luit. ter zee 1ste kl.; Pourchez, 1ste luit. der inf.; van der Beek en echtg., en 25 gepasporteerde militairen.

Per *Nederland*, kapt. v. Breen qq.: Vier gepasport. militairen.

Per *Hollandsch Trouw*, kapt. Keuker: De beide jonge heeren van Heusden.

Per *Kosmopoliet*, kapt. Bouten: De heer Coster en familie; de heeren Taunay, Berekamp en van der Linden, benevens veertig gepasporteerde Militairen.

Per *Margr. Johanna*, kapt. Verschuur: De heer van Oordt, offic. bij de marine; mevrouw van den Bergh.

Per *Drie Gebroeders*, kapt. Kramer: Twee jonge heeren Lockbok; mejufvr. Wetrens en dochter.

SCHEEPSBERIGTEN

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Naam van het Schip*	*den Gezagvoerder.*	*Grootte van 't schip in Lasten*	*van waar gekomen.*	*wanneer gezeild.*	*welke plaats aangedaan.*	*werwaarts bestemd.*	*Agenten.*
Maart 11	Z. M.	Sindoro.	Lt. t/z. 1 kl. J. M. de Jongh.	.....	Batavia.	7 Maart.	geen.	Soerabaija.	——
〃 —	Ned. Ind.	Almook Tassam.	Said Alie Alhabassij.	89	Banjerm.	25 Febr.	id.	id.	——

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Maart 12	Engelsche	Rosella.	J. Atkinson.	China.
〃 —	id.	Hannah Nicholson.	J. Rooke.	Australie via Pasoeroean.

In lading en ter reede liggende Schepen te Soerabaya.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	LASTEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Z. M.	Korvet	Juno.	.....	Kapt. t/z J. J. v. d. Moore.	Wachtschip.	——
〃	Stooms.	Soembing.	.....	Luit. t/z J. C. Oudraat	——	——
〃	〃	Suriname.	.....	〃 〃 Abresck.	——	——
Gouvernements	Stoomer	Hertog Bernhard.	.....	Stolte.	——	——
Fransche	Brik	Edmond Wulfran.	149½	Roullier.	——	Fraser Eaton & Co.
Amerikaansche	Stooms.	Pembroke.	120½	J. A. Kunnirgham.	——	〃 〃 〃 〃
Nederlandsche	Bark	Johannes Martinus.	265	T. G. J. van Leent.	——	〃 〃 〃 〃
〃	〃	Landbouw.	383	P. A. Kleijnenberg.	——	〃 〃 〃 〃
〃	Schip	Leevestein.	391	B. J. Tergast.	——	〃 〃 〃 〃
〃	〃	Zeelandia.	313	W. Blaakhert.	——	〃 〃 〃 〃
Pruis.	〃	Johanna Wagner.	332	W. A. Kampe.	——	〃 〃 〃 〃
Zweedsche	Bark	Fanny.	260	F. T. Wulf.	——	〃 〃 〃 〃
Ned. Ind.	Hoeker	Charles.	25	Kamaralie.	——	〃 〃 〃 〃
Engelsche	Schoen.	Nina.	46½	W. Lingard.	——	Hill Broekman & Co.
Bremer.	Schip	Julia.	255	L. Rauchenberg.	——	〃 〃 〃 〃
Ned. Ind.	Steomb.	Batavia.	120	G. A. Nije.	——	W. Cores de Vries.
〃 〃	〃	Oenarang.	223	S. van Hulstijn.	Batavia.	Adam & Co.
〃 〃	Bark	Justina.	117½	H. A. Drehfahl.	Padang.	〃 〃 〃
Nederlandsche	〃	Nicolaas Witzen.	235	D. de Roever.	In Reparatie.	B. Kopersmit & Co.
〃	Schip	Louise.	396	P. Buijs Jr.	——	〃 〃 〃 〃
Fransche	〃	Reine des Anges.	172	A. Guillard.	Engeland.	P. Kervel & Co.
Nederlandsche	Bark	Nicot.	.....	J. Amesz.	——	〃 〃 〃 〃
Frans. Oorlog	Stoomb.	Primanguet.	.....	Komm. C. H. Kosmann.	——	〃 〃 〃 〃
Ned. Ind.	〃	Palembang Packet.	38	Scheel.	In Reparatie.	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
Nederlandsche	Bark	Jacob.	312	J. Mulder Drenth.	Batavia.	〃 〃 〃 〃 〃
〃	〃	Ida Elizabeth.	332	W. Dooren.	——	〃 〃 〃 〃 〃
〃	〃	Postillon.	183	W. van Someren Greve.	——	Schimmelpenninck & Co.
〃	〃	Batavia.	243	J. D. van Dalder.	——	〃 〃 〃
〃	〃	Salak.	186	J. D. Surijk.	——	〃 〃 〃
〃	〃	Sirius.	218	Wagner.	In Reparatie.	Mc Lennan & Co.
Ned. Ind.	〃	Herman.	193	C. D. Popken.	Amsterdam.	〃 〃 〃 〃
Nederlandsche	〃	Stad Middelburg.	198	D. D. Ouwehand.	——	〃 〃 〃 〃
〃	〃	Louisa Kroon Pr. v. Zweden.	298	J. P. Stoop.	——	〃 〃 〃 〃
〃	〃	Hendrika.	292	N. de Groot Stiffri.	——	〃 〃 〃 〃
〃	Schip	Tetanak.	398	F H. Popken.	——	〃 〃 〃 〃
〃	〃	d'Elmina.	378	Horner.	——	J. F. van Leeuwen & Co.
〃	Brik	Mainlust.	.....	L. Peterzen.	——	〃 〃 〃 〃 〃 〃
〃	Schip	Dagersad.	883	J. R. Ulrich.	——	〃 〃 〃 〃 〃 〃
〃	Bark	Louiza & Adele.	279	H. von Noel.	——	B. J. van Eck & Co.
〃	〃	Kiom Thaij Hieu.	162	T. Reijnaert.	——	——
Ned. Ind.	Schip	Alosmanie.	826	Sech Abd. Rachm. Basaid.	——	——
Engelsche	Bark	Welcome.	193½	A. Schwalky.	——	Gezagvoerder.
〃	〃	Launceston.	163½	H. Haijes.	Batavia.	——
Ned. Ind.	〃	Madina.	190	Hadjie Moht. Said.	——	——
〃 〃	Schoen.	Komeij.	58	Said Mooksin Alhabassij.	——	——
〃 〃	Bark	Anis Balgair.	194	Sech Salman bin Achmat bin Soenkal.	Semarang.	Gezagvoerder.
〃		Bacht Mastore.	185	Said Moh. b. Alw. Alhab.	——	Said Aloewie Alhabassij.
〃 〃	Schip	Fathool Moebarak.	150	Hadjie Moeda.	——	——
〃 〃	Bark	Wilhelmina Helena.	190	....	——	——
〃 〃	〃	Almakmoen.	169	Hadjie Anip.	——	Said Alie Alhabassij.
〃 〃	Brik	Noorhassan.	145	Said Moht. Madehie.	——	——
〃 〃	Bark	Djoedoel Wadeet.	174	Said Achm. b. Moht. Bina Hassan.	——	——
〃 〃	〃	India.	442	Sech O. b. m. Bafadal.	——	——
〃 〃	〃	Atiat Rachman.	238	Sech H. b. o. Bahasa.	——	——
〃 〃	〃	Hairal Barie.	118	Sech Moht. Arfan.	——	——
〃 〃	Kotter	Betsy.	12	Ouggo.	——	——
〃 〃	Schoen.	Hing Aan.	25	Pa Badie.	——	——
〃 〃	Bark	Balheer.	109½	Hadjie Abdul Rachman.	——	——

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 12den Maart 1862.

AANVOER.

Van Semarang per het Ned. schip *Louise*, gezagv. P. BUIJS JR.

2 kn. hoeden en petten, B. J. VAN DE WALL.

34 kn. manufacturen, BAHLMAN & Co.

52800 st. steenen, GEBR. VAN DELDEN.

104 kn. manufacturen, N. H. M.

17 kn. gouvernements goederen, 800 kn. oud-kopergeld, GOUVERNEMENT.

47 ps. suikerpannen, 47 kn. machinerien, 10 st. ijzeren assen, BETH.

200 vs. verfwaren, 1 kistje modewaren, 28 vn. bier, 114 st. hammen 5 vn. spek a 50 ℔; 1 k. crinolines, GEZAGVOERDER.

6000 vuurvaste steenen, B. J. VAN ECK & Co.

1687 staven-ijzer, 800 pic. ADAM & Co.

UITVOER.

Naar Balie per Engs. schip *Nina*, gez. LINGARD.

40 kistjes kruid, 5 krandjgs. suiker, 23.50 pic. HILL BROEKMAN & Co.

Naar China per Engs. schip *Rosella*, gez. JOHN ATKINSON.

90 pic. rotting, 5700 pic. oliekoek, 60 ps. koehuiden en 160 karabo huiden, TJAUPIE.

Marktprijzen.

ARAK per legger *f* 50.—
ROTTING per picols *f* 8 @ *f* 9.—
WISSELKOERS 99½ % pari.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.